

**Karjeras attīstības atbalsta sistēmas
Sadarbības padomes sēdes protokols
2014.gada 1.janvārī**

Valsts izglītības attīstības aģentūra,
4. stāva apspriežu zāle, Vaļņu ielā 1, Rīga
Sēdes sākums: 14:00

Sēdi vada:

Līga Lejiņa – Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta (PIAD) direktore

Sēdē piedalās:

Oficiāli nominētie Karjeras attīstības atbalsta sistēmas Sadarbības padomes (KAAS SP) dalībnieki:

Imants Lipskis - Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta (DTPD) direktors;

Inita Juhņeviča – Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) vadītāja

Aleksandra Joma – Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) Informācijas un karjeras atbalsta departamenta (IKAD) direktore

Zenta Anspoka – Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācijas (LKAAA) pārstāve

Ināra Dundure – Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) padomniece bērnu, jaunatnes un ģimenes jautājumos

Baiba Bašķere – IZM Izglītības departamenta direktores vietniece

Valda Puiše – Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Apmācību nodaļas vadītāja

Sandra Falka – Valsts izglītības satura centra (VISC) vecākā referente

Agnese Rožkalne – Ekonomikas ministrijas Ekonomiskās politikas koordinācijas nodaļas (EM EPKN) vecākā referente

Anīta Līce - Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) izglītības un nodarbinātības eksperte

Jana Pulkstene - Sociālās integrācijas valsts aģentūras (SIVA) Direktora vietniece profesionālās rehabilitācijas jomā

Oficiāli nominētie SP dalībnieku aizstājēji:

Ilze Kadiķe, VISC, vecākā referente

Nora Kalēja, Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) Informācijas un karjeras atbalsta departamenta (IKAD), vecākā eksperte

Jeļena Šaitere NVA Karjeras attīstības atbalsta nodaļas vecākā speciāliste

V. Jurča - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) Reģionālās politikas departamenta Reģionālās attīstības plānošanas nodaļas pārstāve

SP dalībinstīciju pieaicināties pārstāvji:

Ina Masule – IKVD Kvalitātes novērtēšanas departamenta direktora vietniece

Ingrīda Šahta – LDDK nozares konsultante

Andis Lejiņš – LDDK nozares konsultants

Sēdē nepiedalās:

Laura Treimane – IZM, Iluta Krūmiņa – LPIA, Ruta Porniece – LBAS.

Sēdi protokolē – Nora Kalēja, VIAA, IKAD

Darba kārtības jautājums

1. IKVD ziņojums par karjeras izglītības vērtēšanas kritērijiem izglītības iestāžu akreditācijas procesā, kā arī citas aktualitātes - I.Masule
2. Profesionālās izglītības iestāžu gatavība karjeras atbalsta pakalpojumu nodrošināšanai. Aptaujas rezultātu prezentācija – N.Kalēja
3. Profesionālās izglītības iestāžu aptaujas rezultātu apspriešana

Sadarbības padomes priekšsēdētāja L.Lejiņa atklāj sēdi, iepazīstina sēdes dalībniekus ar darba kārtību.

1.jautājums

L.Lejiņa iepazīstina ar darba kārtību un rosina nobeigumā iepazīties ar NVA aktualitātēm saistībā ar karjeras pakalpojumu īstenošanu Jauniešu garantiju programmā.

I. Masule iepazīstina ar karjeras izglītības vērtēšanas kritērijiem izglītības iestāžu akreditācijas procesā.

A.Lejiņš norāda, ka problēmu rada princips „nauda seko skolēnam”, kas liek pedagogiem mudināt visus jauniešus mācīties vidusskolā un neinformē par iespējam mācīties profesionālās izglītības iestādē pēc 9.klases beigšanas. Darba devēji labprāt redzētu normu, ka skola netiek akreditēta, ja nav pietiekošā līmenī nodrošināts karjeras atbalsts.

I.Masule norāda, ka karjeras atbalsts ir tikai viena no akreditācijas prasībām. Līdz ar to viena pati šī prasība nevar būt par pamatu neakreditēšanai.

L.Lejiņa skaidro, ka akreditācijas metodika tiks pārskatīta un varētu definēt, kāds ir minimums, kas jānodrošina, lai skolu varētu akreditēt ar vērtējumu „pietiekams”.

I.Juhņeviča atzīmē, ka prezentācija parāda divas problēmas, kas tika minētas arī I.Jaunzemes pētījumā. Viena problēma varētu būt saistīta ar vērtējumu līmeņu aprakstu neatbilstību. Ja vērtējums ir saņemts „labi”, bet reālajā dzīvē situācija nav laba, tad, iespējams, jāuzlabo vērtējuma prasību apraksts. Otra iespējamā problēma ir ekspertu kompetence. Vai tie, kuri vērtē skolas, ir pietiekami zinoši, lai varētu izvērtēt skolas atbilstību izvirzītajiem kritērijiem. Nepieciešama šo ekspertu atbilstoša izglītošana.

I.Dundure pauž viedokli, ka nevajadzētu steigties mainīt kritērijus, ja par karjeras izglītību un atbalstu skolās tiek runāts tikai pēdējo 2 gadu laikā. Iespējams, ka ir nepieciešams papildus laiks, lai mainītos skolu vadības attieksme. Nepieciešams mērens pārmaiņu temps.

L.Lejiņa norāda, ka akreditācijas process notiek pakāpeniski, nevis vienlaicīgi kā augstskolām. Līdz ar to process nenoritēs strauji. Diskusijai par vērtējuma „pietiekami” prasībām noteikti ir jābūt.

Z.Anspoka apšaubā iespēju, ka visiem skolu vadītājiem un skolotājiem ir vienota izpratne par to, kā realitātē izpaužas kritērijs „karjeras izglītības saturs integrēts skolas programmā”

I.Juhņeviča norāda, ka kritērijus akreditācijai veidojuši paši skolu direktori. Taču, protams, ka izpratne var būt arī dažāda. Par karjeras izglītību skolās tiek runāts jau vairāk kā 10 gadus. Līdz ar to rezultātiem būtu jābūt redzamiem jau tagad. Tādēļ noteikti ir jāpārskata akreditācijas prasību formulējumi un jānoskaidro, vai visi (gan akreditētāji, gan akreditējamo skolu vadītāji) vienādi saprot kritēriju būtību.

I.Lipskis pauž bažas par akreditēšanas ekspertu objektivitāti. Vai tie paši cilvēki, kas veic ekspertīzi, pēc tam nav tie, kuri īsteno vērtētās programmas.

V.Puiša skaidro, ka NVA katram savam pakalpojumam izvirza mērķi. Arī šiem skolu pakalpojumiem ir savs mērķis – cik veiksmīgi absolventi pēc skolas beigšanas iekļaujas darba tirgū vai turpina izglīties. Iespējams, ka vajadzētu izvirzīt kādus izmērāmus rezultātus, kurus varētu apkopot 2-3 gadu laikā.

I.Juhņeviča pastāsta, ka viens no veiksmīga karjeras atbalsta identifikatoriem ir noteikts absolventu tālāko gaitu monitorings.

I.Lipskis piekrīt, ka šāda iniciatīva prasa resursus, bet pamazām vajadzētu virzīties uz šādu pieeju.

A.Līce norāda, ka ir savādi, ka gandrīz visas skolas ir saņēmušas vērtējumu „labi”, jo realitātē šāda situācija nav vērojama.

I.Masule pauž nepieciešamību akreditācijas ekspertu apmācībās iekļaut arī vienu lekciju par karjeras atbalstu, lai veidotu vienotu, padziļinātu izpratni par šiem jautājumiem.

Raisās diskusija par karjeras atbalsta finansējuma avotiem, īpaši karjeras konsultantu darba finansēšanai, izmantojot gan valsts, gan pašvaldību finansējumu.

L.Lejiņa norāda, ka galvenais ir nodrošināt likumā paredzēto, taču veidi, kā tas tiek darīts, var būt dažādi.

I.Dundure pauž bažas, ka karjeras konsultanta štata vietas izveidošana pašlaik ir atkarīga no skolas vēlmes. Vai nebūtu jānosaka, ka šāda štata vieta IR jānodrošina, lai atbalsts būtu kvalitatīvs. Ir riskanti sadalīt fiksējumu visiem priekšmetu skolotājiem un prasīt viņiem uzņemties papildus pienākumus – karjeras konsultēšanu.

I.Juhņēviča norāda, ka princips „nauda seko skolēnam” tiks mainīts, līdz ar to nav vērts iedziļināties tajā, kas ir slikts šajā principā, bet jāmeklē risinājumi nākotnei.

A.Joma ierosina noteikt, ka valsts budžeta dotācijas, kas domātas karjeras atbalstam skolās, nedrīkst tikt izdalīta skolotāju darba papildus apmaksai. Ja skola apgalvo, ka viņas štatā strādā karjeras konsultants, tam jābūt speciālistam ar atbilstošu kvalifikāciju nevis vienkārši labam skolotājam. Tas būtu viens no akreditācijas kritērijiem. Piekrīt, ka būtu jābūt kādiem izmērāmiem indikatoriem. Skolās, kur strādā karjeras konsultanti, ir iespējams ar skaitļiem parādīt, kāda ir karjeras atbalsta darba ietekme.

V.Jurča norāda, ka akreditācijas prasību aprakstos noteikti vajadzētu būt iekļautai sadarbībai starp skolu un karjeras konsultantiem no NVA un darba devējiem.

2. jautājums

N.Kalēja iepazīstina ar aptaujas „Karjeras attīstības atbalsta pakalpojumu pieejamība profesionālās izglītības iestādēs” rezultātiem.

A.Lejiņš norāda, ka karjeras atbalsts sākas no katra pedagoga skolā. Nepieciešams ieaudzināt skolēnā attieksmi un motivāciju, ko var izdarīt talantīgs pedagogs.

L.Lejiņa norāda, ka tāda arī ir ministrijas attieksme, nodrošināt karjeras atbalstu daudzos veidos.

Arī **A.Joma** izskaidro atšķirību starp individuālu karjeras konsultāciju un karjeras izglītību, kas integrēta izglītības procesā.

I.Lipskis norāda, ka ar bažām raugās uz aptaujas rezultātiem, jo NVA ir jācīnās ar profesionālās izglītības trūkumiem.

L.Lejiņa jautā, vai VIAA izdevās īstenot pieredzes apmaiņas seminārus sadarbībā ar NVA un vai semināros piedalījās arī profesionālās skolas.

A.Joma atbild, ka semināros galvenokārt piedalījās vispārizglītojošo skolu karjeras speciālisti.

L.Lejiņa jautā, vai šādus seminārus varētu rīkot arī profesionālās izglītības iestādēm.

I.Lipskis ierosina nākotnes sadarbības modeļus veidot trīspusīgu, iesaistot gan NVA, gan profesionālās izglītības iestādes, gan profesionālās asociācijas un darba devējus, kas varētu pastāstīt karjeras atbalsta speciālistiem par nākotnes prognozēm un reālo darba tirgus situāciju.

L.Lejiņa jautā, vai, izmantojot klātesošos resursus – LDDK, EM un NVA, varētu noorganizēt šādus seminārus skolām, kuras atsaucas aicinājumam

I.Lipskis ierosina nosaukt šo iniciatīvu par pilotprojektu.

L.Lejiņa jautā, vai LDDK piekristu iesaistīties šādā pieredzes apmaiņas pilotā.

A.Līce uzsver, ka LDDK noteikti piedalīsies un ir jau nosūtījuši vēstuli Labklājības ministrijai ar šādu iniciatīvu.

A.Joma norāda, ka pagājušajā gadā tika organizēti labi apmeklēti pasākumi vispārizglītojošo skolu karjeras speciālistiem, lai iepazīstinātu viņus ar IT un poligrāfijas nozarēm.

I.Dundure jautā, vai šādus pasākumus varētu rīkot pa reģioniem.

A.Joma informē, ka šogad ir paredzēti pieci šādi reģionālie semināri vispārizglītojošos skolu speciālistiem.

L.Lejiņa jautā, vai ir iespējams šogad nopilotēt šādu semināru profesionālajā izglītībā. **A.Joma** piekrīt.

B.Baškere norāda, ka pēdējā prezentācija parāda, ka lielākā problēma ir saistīta ar karjeras atbalsta sistēmas trūkumu. Pasākumiem nevajadzētu būt kampaņveidīgiem, bet sistēmiskiem. Līdz ar to nebūtu dalījuma starp vispārējo un profesionālo izglītību, bet būtu iedibināts vienots karjeras atbalsta process un nebūtu cīņa par audzēkņiem.

A.Joma interesējas, kas uzņemsies vadību par izskanējušā priekšlikuma īstenošanu, jo šī ir tikai SP sēde, kurā notiek informācijas apmaiņa.

B.Baškere skaidro, ka tie visticamāk būs izglītības politikas veidotāji. Pirmkārt, runājot par jaunu pieeju izglītības saturam. Vairs nebūs šauri sargrupēti priekšmetu standarti, bet gan kompetenču pieeja, kas caurvīs visus priekšmetus.

A.Līce atgriežas pie plānotajiem semināriem un norāda, ka eksistē EM prognozes, par kuru eksistenci cilvēki ir ļoti vāji informēti. Šādi semināri būtu laba vieta, kur izglītēt karjeras speciālistus par darba tirgus prasībām. Semināru organizēšanai var pieslēgt nozaru ekspertus, kuriem ir kontakti ar konkrētiem uzņēmējiem, kas varētu piedalīties semināros.

A.Joma norāda, ka semināru organizēšana nav problēma. Trūkst sistēmiskas pieejas karjeras atbalsta nodrošinājumam gan jauniešiem, gan atbalsts karjeras speciālistiem, jo ar semināriem jāizlīdzas jau ilgu gadus.

I.Lipskis piebilst, ka šādi semināri ir laba satikšanās vieta. Jāizveido modelis, pēc kura tie tiek rīkoti katru gadu, lai satiktos konsultanti un nozares pārstāvji.

L.Lejiņa apkopo diskusiju un norāda, ka plānotajos semināros jāpiesaista gan vispārējās, gan profesionālās izglītības iestāžu speciālisti. Savu atbalstu semināru īstenošanā sniegs gan LDDK, gan EM. Šādi iespējams izmēģināt un saprast, kā šādus seminārus īstenot sistemātiski.

V.Jurča lūdz neaizmirst plānošanas reģionus kā sadarbības partnerus.

L.Lejiņa jūdz V.Jurčai atsūtīt ieteikumus, kuros plānošanas reģionos varētu rīkot šādus seminārus.

A.Lejiņš pauž viedokli, ka ļoti efektīvi karjeras atbalsta jomā darbojas portāli „Profesiju pasaule” un „Virtuālā prakse”, kā arī norāda, ka mūsdienu jaunieši kā pirmo informācijas avotu izmanto internetu.

3.jautājums

L.Lejiņa lūdz I.Lipski īsumā informēt par Jauniešu garantiju projekta norises gaitu.

I.Lipskis informē par projekta aktualitātēm, norādot, ka NVA plāno pieņemt darbā 24 jaunus karjeras konsultantus un veikt detalizētu klientu profilēšanu. Atbalsta sniegšanā, bez NVA un VIAA aktivitātēm, iesaistīts vēl trešais projekts, sadarbībā ar pašvaldībām, kas mērķēts uz neaktīvo jauniešu apzināšanu un aktivizēšanu (nemācās, nestrādā un nav reģistrējušies NVA).

I.Lipskis informē, ka šajā vasarā plānots atsākt skolēnu vasaras nodarbinātības programmu. Vēlams, lai skolās tiktu veikts turpinājums šai programmai, lai palīdzētu jauniešiem izvērtēt iegūto pieredzi.

I.Lipskis pārņem SP sēdes vadību, jo I.Lejiņa dodas darba darīšanās.

I.Lipskis norāda, ka šajā gadā SP plāno tikties reizi ceturksnī.

A.Joma lūdz skaidrāk noteikt atbildību par minēto profesionālo skolu semināru organizēšanu.

I.Lipskis ierosina tos veidot līdzīgi kā pagājušajā gadā organizētos vispārīzglītojošo skolu seminārus, sadarbojoties NVA un VIAA.

A.Joma konkretizē, ka abas minētās organizācijas izstrādā kopīgu semināra plānu projektu un izziņo to visām iesaistītajām pusēm.

I.Lipskis norāda, ka būtu nepieciešams noteikt prioritārās nozares, ar kurām skolu speciālisti šogad ir jāiepazīstina. Uzsver, ka tiks pieaicināti arī EM pārstāvji, kuru tautsaimniecības attīstības prognozes būtu jāpārveido lietotājam draudzīgākā valodā.

A.Joma ierosina, lai LDDK atsūta sarakstu ar šādām prioritārajām nozarēm.

I.Lipskis piekrīt un lūdz LDDK sagatavot 5-7 nozares, skatoties reģionālajā griezumā. Savukārt NVA un VIAA kopīgi izdomās semināru formātu un tehnisko risinājumu.

A.Joma ierosina nākamajā sadarbības sēdē prezentēt šo kopīgi izstrādāto modeli. Taču, ja sadarbība ritēs veiksmīgi, kādu no semināriem varētu noorganizēt jau pirms tam.

Kopsavilkums:

1. Tiek nolemts, ka IKVD pēc jauno akreditācijas noteikumu projekta izstrādes prezentēs to tuvākajā SP sēdē, bet SP dalībnieki sniegs savus komentārus par akreditācijas prasībām, it sevišķi pievēršot uzmanību dažādu līmeņu vērtējumu indikatoriem.
2. VIAA, NVA sadarbībā ar LDDK un EM līdz 15.martam izstrādās semināru ciklu karjeras atbalsta speciālistiem/konsultantiem vispārīzglītojošajās un profesionālajās skolās, kā arī NVA par ekonomikas prioritāro nozaru attīstības tendencēm, darbinieku potenciālo pieprasījumu un to kvalificētas prasībām. Par sadarbības rezultātiem semināru organizēšanā ziņos nākamajā SP sēdē.
3. Nākošās KAAS SP sēdes datums varētu būt 25.aprīlī, bet galīgo vienošanos ar visiem dalībniekiem organizēs sekretariāts elektroniski.

SP priekšsēdētāja

L.Lejiņa

Protokolēja:

N. Kalēja